

- інвестиції SWF допомагають державі диверсифікувати джерела доходу та мінімізувати ризики цінових коливань на міжнародних товарних ринках;
- SWF надає можливість уряду підтримувати обережну політику в умовах мінливості бюджетних доходів, зокрема, створюючи резерв, покликаний «страхувати» бюджетну систему від потенційних негативних шоків;
- SWF дозволяє більш ефективно розміщувати валютні резерви країни, інвестуючи їх з вищою доходністю;
- завдяки ефективнішому розміщенню національних заощаджень, SWF надає можливість забезпечити коштами нефондовані пенсії при зменшенні норми заощаджень домогосподарств, що зумовлена старінням населенням;
- шляхом інвестування за кордон, SWF надає доступ до нових навичок, знань і технологій, що відіграє важливу роль у підтримці розвитку фінансового і реального секторів національної економіки;
- під час кризи діяльність SWF може бути переорієнтована на підтримку національної економіки.

Наявність означених переваг актуалізує необхідність переходу України до нового способу управління державними активами.

Список використаних джерел

1. Коновалова-Посель И. Суверенные фонды БРИК: инвестиционная экспансия или подъем благосостояния / И. Коновалова-Посель. – Национальный центр научных исследований Франции, Парижская экономическая школа, 2010.

2. Balin B.J. The Impact of the Global Economic Crisis on Sovereign Wealth Funds / B.J. Balin // Asian-Pacific Economic Literature. – 2010. – Vol. 24 (№1).
3. Barbary V. Sovereign Wealth Fund Investment Behavior / V. Barbary, B. Bortolotti, V. Fotak, W. Miracky // Monitor Company Group, 2010.
4. Gelpern A. Sovereignty, Accountability, and the Wealth Fund Governance Conundrum / A. Gelpern // Asian Journal of International Law. – 2011. – Vol.1 (№2).
5. Global Financial Stability Report / Oct. 2013. – Wash. D.C.: IMF, 2013.
6. Monk A. Sovereignty in the Era of Global Capitalism: The Rise of Sovereign Wealth Funds and the Power of Finance / A. Monk // Working Paper. – Oxford University, 2010.
7. Raymond H. Sovereign Wealth Funds as domestic investors of last resort during crises / H. Raymond // Economie Internationale, CEPPII research center. – 2010. – Issue 123.
8. Sovereign Wealth Funds: State Investments on the Rise / S. Kern. Deutsche Bank Research [Електрон. ресурс]. – Frankfurt am Main: Deutsche Bank, 2007. – Режим доступу: <http://www.dbresearch.com>
9. The impact of Sovereign Wealth Funds on economic success / Economic views PwC. – PricewaterhouseCoopers, 2011.
10. Weiss M. A. Sovereign Wealth Funds: Background and Policy Issues for Congress / M. A. Weiss / CRS Report RL34336. – CRS report for Congress, 2008.
11. Офіційний веб-сайт SWF Institute [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.swfinstitute.org>

О.В. ТИМОШЕНКО,
к.е.н., доцент

Теоретичні підходи до формування сутності поняття «економічна безпека»

У статті розглянуто питання щодо визначення сутності поняття «економічна безпека» та узагальнено сучасні теоретично-методологічні підходи щодо наукового обґрунтування змісту економічної безпеки держави як важливої полісистемної категорії та однієї з основних складових національної безпеки. У дослідженні викрімлено основні класифікації видів економічної безпеки, запропоновано шляхи ліквідації основних загроз та обґрунтовано необхідність зміцнення економічної безпеки держави в сучасних умовах розвитку суспільства.

Ключові слова: економічна безпека, національна безпека, державна політика, інтереси, фактори впливу на економічну безпеку, загрози економічній безпеці.

В статье рассмотрены вопросы определения сути понятия «экономическая безопасность» и обобщены современные теоретико-методологические подходы к научному обоснованию содержания экономической безопасности

сти государства как важной полисистемной категории и одной из основных составляющих национальной безопасности. В исследовании выделены основные классификации видов экономической безопасности, предложены пути ликвидации основных угроз и обоснована необходимость укрепления экономической безопасности государства в современных условиях развития общества.

Ключевые слова: экономическая безопасность, национальная безопасность, государственная политика, интересы, факторы влияния на экономическую безопасность, угрозы экономической безопасности.

The article considers the problem of determining the nature of the concept of «economic security» and summarizes current theoretical and methodological approaches to the study of scientific content of the economic security of the state as an important polisystem category and one of the main components of national security. The study sin-

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

gled out the basic classification of economic security, the ways of elimination of the major threats and the necessity of strengthening the economic security of the state in modern conditions of society.

Keywords: *economic security, national security, public policy, interests and impacts on economic security, threats to economic security.*

Постановка проблеми. Питання економічної безпеки держави завжди були у центрі уваги політиків, урядовців, науковців, учених–економістів. Адже економічна безпека є невід'ємним атрибутом суверенності держави, а побудова її ефективної системи забезпечує стабільний соціально–економічний розвиток країни.

Проблеми розвитку економіки України, динамічні зміни у глобальному економічному просторі викликають необхідність дослідження економічної безпеки держави, вдосконалення методики оцінки інтегрального показника економічної безпеки з метою адекватного реагування на дестабілізуючі фактори.

Крім того, важливим для нашої країни є визначення ступеня залежності забезпечення економічної безпеки від специфіки здійснення зовнішньоекономічної політики, оскільки Україна, як незалежна країна, сьогодні має два вектори розвитку:

- співробітництво, яке відбувається на умовах євроінтеграційного розвитку, оскільки Україна є центром Європи;
- співробітництво з іншими країнами.

Важливість подальших теоретичних досліджень економічної безпеки та розробка прикладних інструментів її забезпечення для нашої держави має велике значення ще й тому, що Україна прагне провести революційні за своєю сутністю, масштабні економічні зміни в досить короткий історичний проміжок часу.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Питання дослідження економічної безпеки, оцінка теоретичних засад визначення її сутності перебувають у центрі уваги багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених–економістів, таких як: А.В. Баланда, А.В. Бесчастний, О.М. Головченко, С.Д. Дімітров, О.М. Мартиненко, В.В. Мартиненко, І.І. Москаль, В.О. Онищенко, О.В. Чепурний, А.І. Сухоруков, Ю.М. Харашівський, О.В. Федорук, О.О. Шевчук, О.М. Юркевич, О.Г. Якименко та інші.

Проте серед учених не існує однозначної думки щодо визначення сутності «економічна безпека» та факторів, які визначають її рівень. Критичний огляд наукових розробок стосовно проблем економічної безпеки дозволяє стверджувати, що в Україні сьогодні відсутня ефективна система економічної безпеки, яка б відповідала інтересам особистості, підприємства та держави в цілому.

Метою статті є дослідження теоретико–методологічних засад визначення сутності категорії «економічна безпека», її класифікації, формування системи факторів економічної безпеки, а також розробка заходів щодо підвищення рівня економічної безпеки України.

Виклад основного матеріалу. Визначальним кроком щодо уніфікації методичних підходів до комплексного аналізу індикаторів економічної безпеки було затвердження у новій редакції Наказу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 року № 1277 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України». Відповідно до вищезазначеного нормативно–правового документу економічна безпека вживається у розумінні стану національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, забезпечувати високу конкурентоспроможність у світовому економічному середовищі і характеризує здатність національної економіки до сталого та збалансованого зростання [2].

Складові економічної безпеки та значення, в яких вони вживаються, відповідно до Методичних рекомендацій, згруповані у табл. 1.

Сьогоднішній стан наукового дослідження економічної безпеки характеризується зростаючою роллю до поняття дефініції «економічна безпека» та обґрунтування теоретико–методологічних засад її формування. Розглянемо деякі з них. Так, економіст В.В. Мартиненко у науковій праці «Теоретичні основи та сучасність економічної безпеки України» досліджує різноманітність підходів до визначення категорії «економічна безпека» та аналізу чинники модифікації цього поняття. Згідно з концепцією В.В. Мартиненко виділено шість основних підходів до визначення економічної безпеки. Розглянемо основні з них.

Відповідно до першого підходу економічній безпеці держави надають домінуючого значення у структурі національної економіки. Згідно з другим підходом суть економічної безпеки держави розглядається передовсім як стан економіки, а вже потім формується низка цілей і завдань її забезпечення. Третій підхід об'єднує дослідження, в яких зазначається, що категорія «економічна безпека» може бути визначена через поняття «інтереси». Четвертий підхід полягає в сукупності факторів, які забезпечують належний рівень економічного розвитку країни. Сутність наступного підходу розглядається через стійкість і стабільність економічної системи. Шостий підхід полягає у визначенні економічної безпеки «як стану захищеності від певного роду загроз» [8, с. 42–44].

Узагальнення погляду О.О. Мартиненко щодо визначення поняття «економічна безпека» з позиції поняття «інтереси держави, особи суспільства» є найбільш прийнятними та аргументованими в умовах соціально–орієнтованої економіки сьогодення.

На нашу думку, макробезпека (безпека держави), мезобезпека (безпека регіонів) та мікробезпека (безпека галузі, підприємства) повинні забезпечуватися на всіх рівнях національної безпеки за допомогою системи горизонтальних і вертикальних відносин між її складовими. Основною метою такого співробітництва має стати досягнення добробуту населення в цілому і кожного індивідуума зокрема, подолання проблем бідності, нарощення внутрішнього потенціалу країни на вільте за наявності впливу зовнішніх та внутрішніх загроз.

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Таблиця 1. Визначення складових економічної безпеки

№ п/п	Складові економічної безпеки	Сутнісні характеристики
1.	Виробнича	Стан виробничої сфери країни, за якого забезпечується максимально ефективне використання наявних виробничих потужностей у країні, їх модернізація та розширене відтворення
2.	Демографічна	Стан захищеності держави від демографічних загроз з урахуванням сукупності збалансованих демографічних інтересів держави, суспільства й особистості
3.	Енергетична	Стан економіки, що сприяє ефективному використанню енергетичних ресурсів країни, наявності на енергетичному ринку достатньої кількості виробників і постачальників енергії
4.	Зовнішньоекономічна	Стан відповідності зовнішньоекономічної діяльності національним економічним інтересам, що забезпечує мінімізацію збитків держави та створення сприятливих умов для розвитку економіки завдяки її активній участі у світовому розподілі праці
5.	Інвестиційно-інноваційна	Стан економічного середовища у державі, що стимулює вітчизняних та іноземних інвесторів вкладати кошти в розширення виробництва в країні, сприяє розвитку високотехнологічного виробництва, інтеграції науково-дослідної та виробничої сфер
6.	Макроекономічна	Стан економіки, за якого досягається збалансованість макроекономічних відтворювальних пропорцій
7.	Продовольча	Стан виробництва продуктів харчування в країні, що здатний повною мірою забезпечити потреби кожного члена суспільства в продовольстві належної якості за умови його збалансованості та доступності
8.	Соціальна	Стан розвитку держави, за якого держава здатна забезпечити гідний і якісний рівень життя населення незалежно від віку, статі, рівня доходів, сприяти розвитку людського капіталу як найважливішої складової економічного потенціалу країни
9.	Фінансова	Стан фінансової системи країни, за якого створюються необхідні фінансові умови для стабільного соціально-економічного розвитку країни, забезпечується її стійкість до фінансових шоків та дисбалансів
	• банківська безпека	Рівень фінансової стійкості банківських установ країни, що дає змогу забезпечити ефективність функціонування банківської системи країни та захист від зовнішніх і внутрішніх дестабілізуючих чинників
	• безпека небанківського фінансового сектору	Рівень розвитку фондового та страхового ринків, що дає змогу повною мірою задоволити потреби суспільства у фінансових інструментах та послугах
	• боргова безпека	Відповідний рівень внутрішньої та зовнішньої заборгованості з урахуванням оптимального співвідношення між внутрішніми і зовнішніми запозиченнями, що не загрожує суверенітету держави та її фінансовій системі
	• бюджетна безпека	Стан забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості державних фінансів, що надає можливість органам державної влади максимально ефективно виконувати покладені на них функції
	• валюта безпека	Стан курсоутворення, який характеризується високою довірою суспільства до національної грошової одиниці, її стійкістю, створює оптимальні умови для залучення в країну іноземних інвестицій
	• грошово-кредитна безпека	Стан грошово-кредитної системи, що забезпечує всіх суб'єктів національної економіки якісними та доступними кредитними ресурсами, сприятливих для досягнення економічного зростання національної економіки

Джерело: наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України" від 29.10.2013 №1277.

На відміну від досить поширених трактувань терміну «економічна безпека» фахівець з питань управління національним господарством С.М. Цевух зазначає, що безпеку можна розглядати як систему, яка включає: суб'єкти, економічні інтереси, форми та сфери прояву, а також чинники, що визначають економічну безпеку [4, с. 85].

Наприклад, В.Т. Білоус під економічною безпекою розуміє надійну захищеність національних інтересів у сфері економіки від реальних і потенційних внутрішніх загроз, і насамперед від прямих та опосередкованих економічних збитків [3, с. 226].

Ряд російських учених, зокрема Л.І. Шеришев, вважає, що в основі концепцій безпеки, її структури та механізмів має лежати нове ноосферне світобачення, нове уявлення про ланки і життєво важливі інтереси та базові цінності Росії, її ролі і місця у світовому суспільстві. При цьому ключовим

елементом ноосферного укладу життя виступає людина, але не як засіб для чужих цілей, а як абсолютна мета [5, с. 18].

О.О. Шевчук у своїй науковій праці «Економічна безпека країни: проблеми та шляхи подолання» зазначає, що економічна безпека вже традиційно має статус найвищого пріоритету в державній політиці. Поняття «економічна безпека» набуває виняткового значення як аргумент прийняття політичних рішень: наука про економічну безпеку забезпечує формування відповідної політики щодо забезпечення економічної безпеки держави чи суб'єктів нижчих організаційних рівнів [13, с. 230].

У праці «Економічна безпека як складова національної економіки» вчений-економіст О.М. Мартин зазначає, що економічна безпека створює можливість і готовність економіки забезпечити достатні умови життя і розвитку особи, соціально-економічну і військово-політичну стабільність суспільства.

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Таблиця 1. Визначення складових економічної безпеки

№ п/п	Автор / джерело	Визначення (зміст)
1.	Мартиненко В.В.	Економічна безпека – це стан економіки, при якому забезпечується захищеність життєво необхідних потреб та інтересів людини, суспільства й держави від реальних і потенційних загроз зовнішнього та внутрішнього характеру [8, с. 46]
2.	Чесноков А.В.	Економічна безпека – це здатність держави через систему заходів забезпечувати незалежність (суверенітет) національної економіки, її стабільність, керованість і стійкість до негативних впливів, спроможність постійно удосконалювати структуру національної економічної системи з метою підвищення конкурентоспроможності виробленої продукції у системі міжнародних економічних відносин та геоекономічній структурі [6, с. 157]
3.	Ярмошенко М.М.	Економічна безпека розглядається як базова відносно поняття «фінансова безпека», як такий стан економічного механізму країни, що характеризується збалансованістю та стійкістю до негативного впливу внутрішніх та зовнішніх загроз, його здатністю забезпечувати на основі реалізації національних інтересів стабільний і ефективний розвиток вітчизняної економіки [7, с. 71]
4.	Амітан В.Н.	Внутрішнім змістом поняття економічна безпека є модель, що спрямована на створення умов для безперервного пристосування господарської діяльності або економічного функціонування до мінливих умов досягнення поставленої мети як у рамках держави, так і в рамках її регіонів та господарюючих суб'єктів [4, с. 86]
5.	Цевух С.М.	Економічну безпеку можна розглядати як систему, яка включає суб'єкти, економічні інтереси, форми та сфери прояву, а також чинники, що визначають економічну безпеку [4, с. 85]
6.	Сундук А.М.	Економічна безпека – це стан забезпеченості необхідними ресурсами на рівні, який дозволяє гарантувати розвиток і зростання економіки та соціальної сфери при достатньому захисті економічних інтересів від системи загроз зовнішнього і внутрішнього походження [3, с. 384]
7.	Білоус В.Т.	Під економічною безпекою розуміється надійна захищеність національних інтересів у сфері економіки від реальних та потенційних внутрішніх загроз, і насамперед від прямих та опосередкованих економічних збитків [3, с. 226]
8.	Якименко О.Г.	Економічна безпека визначається як весь комплекс економічних, територіальних, демографічних, геополітичних, екологічних, правових та інших умов, що забезпечують передумови стійкого розвитку на макрорівні; конкурентоспроможність країни на світових ринках і стійкість її фінансового становища; гідні умови життя і стійкий розвиток особи [15, с. 139]
9.	Шевчук О.О.	Економічна безпека – це загальнонаціональний комплекс заходів, спрямований на стійкий розвиток і вдосконалення її економіки, котрий обов'язково включає також механізм протидії зовнішнім і внутрішнім погрозам або ризикам, часто супутнім діяльності держави як суб'єкта фінансових відносин [13, с. 231]
10.	Мартин О.М.	Економічна безпека, як складна багатофакторна категорія, визначається станом економічного механізму, який повинен сприяти й забезпечувати економічне зростання і розвиток соціальної сфери при достатньому захисті економічних інтересів країни [7, с. 73]
11.	Іполітов К.Х.	Економічна безпека – це захищеність усієї системи економічних відносин, які визначають прогресивний розвиток економічного потенціалу країни і забезпечують підвищення рівня добробуту всіх членів суспільства, його окремих соціальних груп, а також формують основи обороноздатності країни [3, с. 198]
12.	Шеришев Л.І.	В основі концепції економічної безпеки, її структури та механізмів повинно лежати нове носферне світобачення, нове уявлення про ланки і життєво важливі інтереси та базові цінності Росії, її ролі і місця у світовому суспільстві [5, с. 18]

пільства і держави, протистояти впливу внутрішніх і зовнішніх загроз [7, с. 69]. У цілому економічна безпека країни характеризується системою понять, основними з яких є: об'єкти, загрози, збитки, критерії і показники, стратегії і заходи забезпечення безпеки.

О.М. Мартин поділяє погляди вчених–економістів щодо трактування сутності економічної безпеки на такі:

- економічна безпека як стан економіки держави, що передбачає її стійкість, стабільність і протидію внутрішнім і зовнішнім загрозам;
- економічна безпека як передумова та гарант самостійності, незалежності і сувереності держави;
- економічна безпека порівнюється з поняттям соціальної безпеки (соціальний захист, рівень життя, задоволення потреб);
- економічна безпека визначається як механізм, система або комплекс заходів державного регулювання;

– економічна безпека пов'язується з місцем країни у світовому господарстві і конкурентоспроможністю [7, с. 69–70].

Таким чином, проведений аналіз теоретичних підходів до сутності категорії «економічна безпека» дає підстави стверджувати про наявні відмінності поглядів вчених (табл. 2).

У сучасній економічній літературі наявні різноманітні погляди щодо визначення категорії «економічна безпека», що пояснюються багатогранністю і складною структурою її складових. Зазначені трактування економічної безпеки теоретично відображають суттєві сторінки досліджуваної економічної категорії, але не в повному обсязі розкривають її сутність на узагальненому рівні. Більшість вчених–економістів пропонують розглядати економічну безпеку держави у контексті різних підходів. Згідно з першим підходом безпеку розуміють як стан захищеності життєво важливих інтересів від внутрішніх і зовнішніх загроз. Другим поширенім трак-

туванням є розуміння економічної безпеки як умови стійкого економічного зростання. Інші підходи визначають економічну безпеку як процес задоволення потреб з погляду захисту національних інтересів держави.

Еволюція формування складових економічної безпеки зумовила існування різних її видів, які класифікують за певними ознаками. Схематично класифікацію видів економічної безпеки зображенено на рис. 1.

Найбільш виразно категорія «економічна безпека» розкриває своє сутнісну характеристику через класифікацію, сформовану за різноманітністю видів, відповідно до наукових суджень вчених-економістів, що наочно представлено у табл. 3.

Забезпечення економічної безпеки на рівні держави передбачає дослідження факторів, які впливають на визначення рівня економічної безпеки. З етимологічного погляду фактор розглядається як причину, рушійну силу будь-якого явища, процесу, що визначає окрім його риси чи характер в цілому. У кожен період часу одні фактори можуть мати домінуюче значення, а інші – другорядне.

У сучасних умовах розвитку економічних процесів, а саме в умовах політичної нестабільності, політичний фактор, зокрема статус влади, у свідомості пересічних громадян має першочергове значення. Натомість такий фактор, як зменшення доступності освіти та неконтрольовані міграційні процеси, в Україні мають непріоритетні значення.

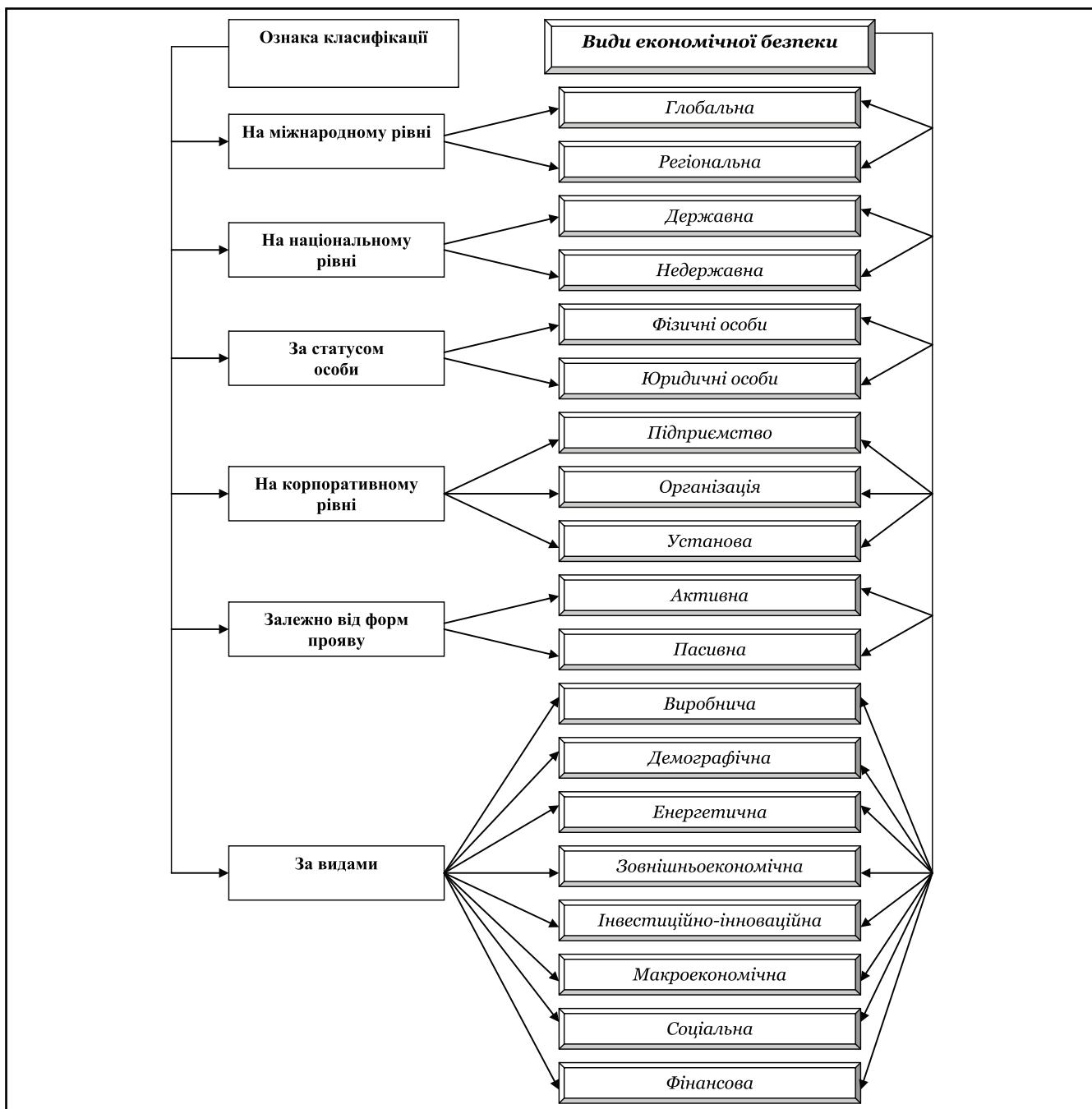

Рисунок 1. Класифікація видів економічної безпеки за різними ознаками

Джерело: авторська розробка.

МАКРОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ

Таблиця 3. Класифікація видів економічної безпеки

№ п/п	Автор / джерело	Класифікація видів
1.	Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України	Виробнича, демографічна, енергетична, зовнішньоекономічна, інвестиційно-інноваційна, макроекономічна, продовольчча, соціальна, фінансова безпеки (банківська, безпека небанківського фінансового сектору, боргова, бюджетна, валютна, грошово-кредитна) [2]
2.	Шевчук О.О.	Сировинно-ресурсна, енергетична, ресурсна, фінансова, соціальна, інноваційно-технологічна, продовольчча, зовнішньоекономічна, військово-економічна, технологічна [13, с. 231]
3.	Якименко О.Г.	Макроекономічна, демографічна, інвестиційна, зовнішньоекономічна, регіональна, технологічна (інноваційна) [15, с. 138]
4.	Мішина І.Г.	Силова, техніко-технологічна, екологічна, політико-правова [5, с. 14]
5.	Мартинюк В.П.	Виробнича, енергетична, фінансова, зовнішньоекономічна, транспортна, продовольчча, інноваційна, соціальна [4, с. 86]
6.	Пастернак-Таранущенко Г.А.	Ресурсна, питоводна, харчова, енергетична, демографічна [3, с. 224]
7.	Шлемко В.І., Бінько І.Ф.	Сировинно-ресурсна, енергетична, екологічна, фінансова, воєнно-економічна, технологічна, продовольчча, демографічна, соціальна [3, с. 289]
8.	Єдинак В.Я.	Макроекономічна, інвестиційна, фінансова, соціальна, науково-технологічна, енергетична, продовольчча, виробнича, зовнішньоекономічна, демографічна [11, с. 7-8]
9.	Павленко Н.В.	Фінансова, інтелектуальна, техніко-технологічна, політико-правова, інформаційна, екологічна, силова [4, с. 86]
10.	Чирива Ю.Є., Нестеренко О.М.	Технологічна, інформаційна, правова, кадрова, екологічна [12, с. 33]
11.	Живко З.Б., Копитко М.І., Руда О.І.	Фінансова, кадрова, техніко-технологічна, інноваційна, виробнича, інформаційна, екологічна, силова, правова, ринкова, інтерфейсна [9, с. 81]

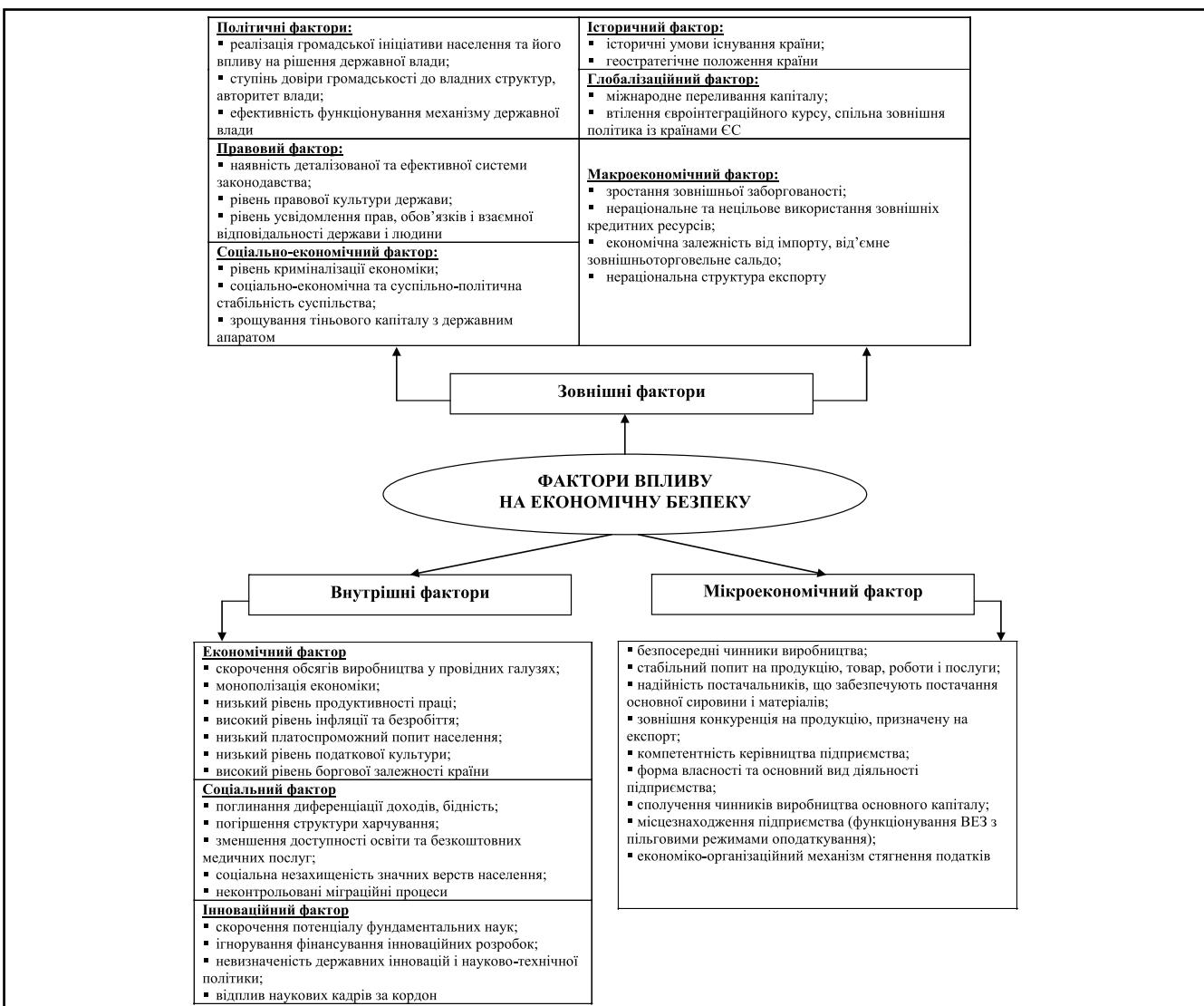

Рисунок 2. Класифікація факторів впливу на економічну безпеку

Джерело: авторська розробка.

Фактори, що обумовлюють рівень економічної безпеки, та ті фактори, на які безпосередньо впливає система економічної безпеки, відображені на рис. 2.

Усвідомлення зазначених факторів має важливе значення, оскільки вони визначають політику держави щодо розробки заходів запобігання загрозам економічної безпеки національної економіки, а, отже, є орієнтиром для всіх суб'єктів економіки для формування і здійснення своєї стратегії розвитку. Кожний з цих факторів впливає на стан економічної безпеки по-своєму, що потребує їх системного та комплексного врахування у процесі розробки державної політики на макро- і макрорівнях.

Висновки

Таким чином, на основі проведеного дослідження, на наш погляд, економічну безпеку варто розглядати не лише як стан захищеності національної економіки від зовнішніх і внутрішніх загроз, але і як можливість застосування інструментів впливу на підвищення добробуту та якості життя населення як у короткостроковій, так і довгостроковій перспективі. Такий стратегічний підхід є важливим завданням урядовців, політиків нашої країни, оскільки лише від їх виважених дій, спрямованих на перспективну безпеку є пріоритетними в політиці держави.

Для істотного підвищення захищеності нашої країни від зовнішніх і внутрішніх загроз необхідно передовсім забезпечити ефективне управління зовнішнім боргом нашої країни, а також експортно-імпортні операції, попішши інвестиційну привабливість країни, зокрема провести структурні економічні реформи з метою відновлення виробництва.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про основи національної безпеки» // Відомості Верховної Ради. – 2003. – №39. – Ст. 351.
2. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» від 29.10.2013 №1277.
3. Баланда А. Соціальні дeterminанти національної безпеки України [монографія] / А. Баланда. – К.: Вид-во Національної бібліотеки ім. Вернадського, 2008. – 413 с.
4. Бесчастний А.В. Регулювання національної економічної безпеки в системі ринкової економіки / А.В. Бесчастний // Економіка та держава. – 2009. – №3. – С. 85–87.
5. Головченко О.М. Місце і роль економічної безпеки регіону в системі економічної безпеки України / О.М. Головченко // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління: зб. наук. праць економіко-правового факультету ОНУ ім. І.І. Мечникова. – О., 2006. – Т. 9. – Вип. 10. – С. 12–22.
6. Дімітрева С.Д. Організаційний механізм забезпечення економічної безпеки України / С.Д. Дімітрева // Зб. наукових праць Таївського державного агротехнологічного університету. – 2011. – №1 (13). – С. 156–168.
7. Мартин О.М. Економічна безпека як складова національної безпеки / О.М. Мартин // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія】. – 2013. – №22. – С. 68–74.
8. Мартиненко В.В. Теоретичні основи та сутність економічної безпеки України / В.В. Мартиненко // Економіка промисловості. – 2010. – №3. – С. 41–47.
9. Москаль І.І. Ризики і загрози фінансової безпеці держави в інвестиційній сфері / І.І. Москаль // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія】. Економіка. – 2013. – Вип. 23. – С. 78–82.
10. Онищенко В.О., Чепурний О.В. Теоретичні аспекти формування соціальної безпеки / В.О. Онищенко, О.В. Чепурний // Економіка і регіон. – 2011. – №4 (31). – С. 3–9.
11. Сухоруков А.І., Харазішвіл Ю.М. Щодо методології комплексного оцінювання складників економічної безпеки держави / А.І. Сухоруков, Ю.М. Харазішвіл // Стратегічні пріоритети. – 2013. – №3 (28). – С. 5–15.
12. Федорук О.В. Економічна безпека держави з відкритою економікою: сутність та пріоритети зміцнення / О.В. Федорук // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2013. – №4. – С. 31–37.
13. Шевчук О. О. Економічна безпека країни: проблеми та шляхи подолання / О. О. Шевчук // Наука і правоохорона. – 2013. – №3 (21). – С. 230–233.
14. Юркевич О.М. Оцінка рівня інвестиційної безпеки в Україні / О.М. Юркевич // Міжнародна економічна політика. – 2012. – Спец. вип.: у 2 ч. – Ч. 2. – С. 402–407.
15. Якименко О.Г. Методичні засади реалізації державної політики у сфері економічної безпеки / О.Г. Якименко // Економіка та держава. – 2013. – №5. – С. 137–140.

О.В. БАЖЕНОВА,

к.е.н., доцент, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка

Аналіз підходів до оцінювання зовнішньої стійкості економіки

У статті проаналізовано існуючі підходи до визначення критеріїв, індикаторів та методів оцінювання зовнішньої стійкості економіки. Запропоновано теоретико-методичні основи дослідження зовнішньої стійкості економіки України, що включають індикативну систему зовнішньої стійкості та теоретико-методичне забезпечення її оцінювання.

Ключові слова: зовнішня стійкість економіки, індикатори зовнішньої стійкості, оцінювання зовнішньої стійкості, зовнішні боргові зобов'язання, поточний рахунок.

В статье проанализированы существующие подходы к определению критериев, индикаторов и методов оценки